

Forskning og kunnskapsgrunnlag, konsekvenser av taretråling

Forskning innenfor temaet tang- og tare er relativt ny. Det er også noe begrenset kunnskap og kunnskapstilfang i norske forskermiljøer knyttet til effektene en omfattende høsting av tareforekomster kan ha, spesielt som oppvekstsone for fisk og skalldyr og arter som disse beiter på.

For å understøtte vår argumentasjon har vi her hentet noen aktuelle momenter fra et utvalg rapporter om temaet. Det sier seg selv at vi ikke kan gå i dybden på disse rapportene, kun påvise at det eksisterer klare ulemper knyttet til om tarehøsting er bærekraftig og miljøtilpasset slik den foregår i dag. En lokal avsetning av spesielt viktige og begrunnede trålingsfrie områder, vil være med på å sikre at en ensidig overordnet og ensartet forvaltning fra sektormyndighetene ikke går ut over spesielle områder med særpregede spesielle hensynsbehov.

Det følgende er uttrekk fra aktuelle rapporter:

Nina oppdragsmelding 295: Økologiske konsekvenser av taretråling: Restituering av tareskog, epifytter og hapterfauna etter taretråling ved Rogalandskysten (1994):

1. *«Mindre planter har mindre hapterer med mindre hulrom, og muligheten for et mangfoldig habitat reduseres. Trålingen (ved endring av tareskogens struktur) medfører forandringer i strukturen av både fastsittende og mobil fauna tilknyttet tareplantene. Denne forandringen resulterer i redusert mangfold både av epifytter og hapterfaun»*
2. *«Både tareplantene, epifytter og innhold av en rekke arter av små og store hapterfaunakomponenter ser ut til å restitueres raskere i sørlige enn i nordlige regioner.»*

⇒ Gjentatt taretråling på samme område fører til redusert arts mangfold. Restituering går tregere jo lengre nord man kommer på kysten.

NINA oppdragsmelding 472: Sjøfugl , tareskog og taretråling: en kunnskapsstatus (1997):

1. *«Hvis næringsmengden for sjøfugl reduseres vil et område kunne bli uegnet, men det finnes ikke sikre data som kan si om dette skjer som direkte følge av taretråling. Det finnes likevel indikasjoner på at sjøfugl påvirkes av denne aktiviteten.»*
2. *«Ved teist- og skarvkolonier, og på betydelige vinter- og myte lokaliteter bør man ikke tråle innenfor visse soner»*

⇒ Taretråling kan påvirke næringstilgangen til sjøfugl. Ved teist og skarvekolonier bør man ikke tråle.

Kyst | Havforskningsrapporten s. 63-65: God gjenvekst av stortare etter prøvehøsting i Nordland:

1. «Tidligere studier fra Nord-Trøndelag har vist at stortarevegetasjonens størrelse, alder og epifyttsamfunn ikke er restituert i løpet av 5 år, som er høstesyklusen forvaltningsmyndighetene har valgt for dette fylket. Observasjoner av innsamlede tareplanter i Nordland, der størrelse og epifytter økte med økende alder fram til plantene var ca. 8–10 år gamle, kan tyde på at restitusjonsperioden også her vil være lengre enn 5 år.»
- ⇒ Trålte områder blir ikke tilstrekkelig restituert etter 5 år. Dagens høstingsintervall på 5 års høstingssyklus er for kort og bør økes til 8-10 år.

Kyst | Havforskningsrapporten s. 72-74: Mindre yngel av torskefisk etter tarehøsting (2015):

1. «Basis for en bærekraftig, økosystembasert forvaltning er et økosystem i balanse. Hvis en fullstendig reetablering av tarevegetasjonens aldersstruktur og epifyttsamfunn skal legges til grunn for en bærekraftig forvaltning av tareressursene i Nord-Trøndelag, bør høstingssyklusen være vesentlig lenger enn fem år, kanskje opp mot ti år.»
- ⇒ Bærekraftig forvaltning tilsier at man må ha opp mot 10 års høstingssyklus. I dagens forvaltning har vi bare halvparten, dvs. 5 år.

Rapport Nr. 9-2018 fra Havforskningsinstituttet, Tareundersøkelser i Nordland i 2017 (2018):

1. " Fire år etter den første prøvehøstingen i Nordland er imidlertid tarevegetasjonens populasjonsstruktur og epifyttsamfunn ikke fullt ut restituert, men pga høy plantetetthet på høsteflatene ser tarebiomassen ut til å være tilbake på omtrent samme nivå som før høsting. På den annen side er tettheten av tarerekrutter i undervegetasjonen lavere enn den var før høsting, noe som kan gi langsommere gjenvekst på sikt, dersom områdene i framtiden skulle bli høstet med en syklus som er for kort til at rekruttbestandene opprettholdes.»
 2. «Kunnskap om eventuelle effekter av tarehøsting på fisk og skalldyr er mangelfull.»
- ⇒ Mangelfull kunnskap om påvirkning av fisk og skalldyr. Dårlig tilvekst i Nordland. Epifytt og øvrig arter ikke tilbake etter 4 år.

ANMODNING OM VURDERING – HØSTING AV TARE I MØRE OG ROMSDAL OG TRØNDELAG, Havforskningsinstituttet (2018):

1. «Disse undersøkelsene tyder på at taresamfunnene og det biologiske mangfoldet i Møre og Romsdal og Trøndelag vil kreve en høstesyklus som er lengre enn 5 år for å reetablere seg.»
2. «Havforskningsinstituttet vil derfor, i henhold til prinsipp om økosystembasert forvaltning, anbefale Fiskeridirektoratet og de respektive fylkeskommunene vurdere en forlenging av høstesyklusen (og følgelig høstefeltens hvileperiode) med minimum et år i Møre og Romsdal og Trøndelag.»

⇒ Anbefaler å øke høstingsyklus fra 5 år med minimum ett år da syklusen er for kort til at arter kan reetablere seg i økosystemet.

Særlige verdifulle og sårbare områder - Faggrunnlag for revisjon og oppdatering av forvaltningsplanene for norske havområder, Faglig forum for norske havområder (mars 2019):

1. "Området Vikna-Vega, inkluderer blant annet Sklinna, Horta og Horsvær, samt viktige kystnære marine beiteområder for sjøfugl. Området er svært heterogent, med store områder med tareskog og store gruntvannsområder som gir grunnlag for god næringstilgang for mange ulike arter av sjøfugl."
2. "Sjøfuglene er nært knyttet til den store forekomsten av tareskog i området."

⇒ Sjøfugl er nært knyttet til tareskogen. Tareskogen i Sklinna, Horta og Horsvær er svært viktig som marint beiteområde for sjøfugl.

Miljøstatus Sjøfugl, miljøstatus.no (februar 2018):

1. «Endringer i klima, fiskerier, fiskebestander og tareskoger påvirker sjøfuglenes næringssituasjon.»
2. «Mange av sjøfuglene er kresne - de spiser ikke hva som helst - og er dessuten øverst i næringskjeden. Det gjør at de er følsomme for forurensning, klimaendringer og endringer i næringsgrunnlaget. Sjøfugler er derfor gode indikatorer på tilstanden i havet. For eksempel kan vi ved å følge med på hvordan bestanden av toppskarv endrer seg fra år til år si noe om hvordan det står til med seien, siden toppskarv lever av ungsei i tareskogen.»

⇒ Sjøfuglen sårbar for endringer i tareskogen. Skarv beiter på ungsei som lever i tareskogen.

Reetablering av tareskog i områder av midt-norge som tidligere har vært beitet av kråkeboller (NIVA Rapport LNR 5516-2006)

1. «Det er den grønne kråkebollen som dominerer nedbeitede områder, men enkelte observasjoner tyder også på at røde kråkeboller (*Echinus esculentus*) kan beite tareskog aggressivt. I en normal, frisk tareskog finner man ikke grønne kråkeboller, mens røde kråkeboller er vanlige i lave tettheter. De ser normalt ut til bare å beite på epifyttiske alger på tarestilkene og ikke på selve taren. Deres rolle i nedbeitingsdynamikken er dermed uklar.»
- ⇒ Eldre tareskog kan ha en annen motstandsdyktighet mot nedbeiting enn yngre tareskog. Det er derfor viktig at tareskogen får mulighet til å vokse ut og reetablere hele økologiske samfunn med epifytter og andre arter.

Sammenstilling av eksisterende kunnskap om påvirkningsfaktorer og effekter på ærfugl og ærfugldrif i Vegaøyen verdensarvområde (NINA, 2017)

1. «Av menneskeskapt negative faktorer trekker rapporten særlig fram forstyrrelser knyttet til båttrafikk, enten dette dreier seg om friluftsliv, turistfiske eller transport til og fra værene eller oppdrettsanlegg. Det er flere studier på effekter av forstyrrelser fra båter i andre land. I den grad disse resultatene kan anvendes på norske forhold, tyder de på at forstyrrelser fra båter kan påvirke både ærfugl og andre sjøfugler negativt. Den viktigste faktoren her synes å være at artene fortrenses fra deres optimale områder, enten disse er for næringssøk, myting, hekking/ynghing eller kvile/over-natting. Hyppighet, fart og avstand til fuglene er viktige faktorer for graden av forstyrrelse fra båttrafikk.»
- ⇒ Her nevnes ikke taretråling, men det er nok primært fordi taretråling per 2017 ikke foregikk i Vega. Taretråling har en mer omfattende trafikkintensitet enn det som nevnes her. Økt trafikk gjennom traålingen og selve båttransporten, lys og lyd skremmer ærfuglen.

Boat disturbance effects on moulting common eiders *Somateria mollissima* (Vitenskapelig artikkel i *Marine Biology*, 2020):

1. “Our results suggest that approaching boats imply considerable disturbance effects for moulting common eiders through increased locomotion costs, displacement from accessible foraging habitat and/or time lost for foraging or resting.”
- ⇒ Forskning viser at båttrafikk innfører en betydelig forstyrrelse på mytende ærfugl. Dette betyr også at den omfattende båttrafikken i forbindelse med taretråling forstyrrer ærfuglen.